

**Offentliggjøring av
finansiell informasjon for**

2013

Basel II – Pilar 3

**Informasjon i samsvar med kravene i
kapitalkravsforskriftens del IX (Pilar 3)**

Innhold

	Innledning og.....	3
1	Basel II - Kapitaldekningsregler.....	3
2	Konsolidering	4
2.1	Oversikt over datterselskaper, tilknyttede selskaper mv.....	4
2.2	Begrensninger på overføring av kapital eller tilbakebetaling av gjeld mellom konsernselskaper.....	4
3	Ansvarlig kapital og kapitalkrav	4
3.1	Ansvarlig kapital.....	4
3.2	Kapitalkrav.....	5
4	Kredittrisiko og motpartsrisiko.....	5
4.1	Definisjon av mislighold og verdifall	5
4.2	Metode for beregning av nedskrivninger	6
4.3	Fordeling på engasjementstyper, typer av motparter og geografiske områder	7
4.4	Engasjementer fordelt på engasjementstyper og gjenstående løpetid.....	7
4.5	Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantiansvar	8
4.6	Endringer i nedskrivninger og avsetninger på garantier	8
4.7	Bruk av offisiell rating for kapitaldekningsformål	9
4.8	Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v. ved fastsettelse av kapitalkrav	9
4.9	Motpartsrisiko knyttet til derivater	10
5	Egenkapitalposisjoner	10
6	Renterisiko.....	11
7	Styring og kontroll av risiko	12
7.1	Formål og prinsipper for ICAAP	12
7.2	Styring og kontroll av enkeltrisikoer	13
7.3	Bankens godtgjørelsesordning	16

1 Innledning og Basel II - Kapitaldekningsregler

Formålet med dette dokumentet er å oppfylle kravene til offentliggjøring av finansiell informasjon etter kapitalkravforskriftens del IX (pilar 3).

Dokumentet utarbeides hvert år i tilknytning til årsrapporten. Vesentlige endringer som gjør at innholdet i dokumentet avviker betydelig fra faktiske forhold vil kunne medføre hyppigere oppdatering av informasjonen.

Alle tall i dokumentet er pr 31. desember 2013 og rapporteres i hele 1000-kroner med mindre annet fremgår.

Formålet med dette kapitaldekningsregelverket er å styrke stabiliteten i det finansielle systemet og baseres på tre pilarer:

Pilar 1 – Minstekrav til ansvarlig kapital.

Risikotype	Valgt metode
Kreditrisiko	Standard
Markedsrisiko	Standard
Operasjonell risiko	Basis

Tabellen over viser at Larvikbanken benytter standardmetoden ved beregning av kapitalkrav for kreditrisiko. Dette innebærer at det brukes standardiserte myndighetsbestemte risikovekter ved beregning av kapitalkravet. For beregning av kapitalkrav for operasjonell risiko benyttes basismetoden som innebærer at kapitalkravet beregnes i forhold til inntekt siste tre år. Banken har ikke handelsportefølje og beregner derfor ikke markedsrisiko.

Pilar 2 – Vurdering av samlet kapitalbehov og individuell tilsynsmessig oppfølging.

Pilar 2 er basert på to hovedprinsipper. For det første skal banken gjennomføre en prosess for å vurdere sin totale kapital i forhold til risikoprofil og en strategi for å opprettholde sitt kapitalnivå. Tilsynsmyndighetene skal overvåke og evaluere bankens interne vurdering av kapitalbehov og strategi i den sammenheng. Dersom tilsynsmyndighetene ikke anser bankens prosess som tilfredsstillende skal de sette i verk passende tiltak overfor banken.

Pilar 3 – Institusjonens offentliggjøring av informasjon.

Formålet med pilar 3 er å supplere minimumskravene i Pilar I og den tilsynsmessige oppfølgingen i Pilar 2. Pilar 3 skal bidra til økt markedsdisiplin gjennom krav til offentliggjøring av informasjon som gjør det mulig for markedsaktører å vurdere bankens risikoprofil, kapitalisering samt styring og kontroll.

Det vises for øvrig til annen litteratur for en nærmere beskrivelse av kapitaldekningsreglene.

2 Konsolidering

2.1 Oversikt over datterselskaper, tilknyttede selskaper mv.

Larvikbanken eier 100 % av datterselskapene Larvikmegler'n AS og Enigheten Holding AS samt 90 % av Enigheten Eiendom AS.

Det er ikke utarbeidet konsernregnskap, og datterselskapene er derfor ikke konsolidert inn i bankens regnskap. Begrunnelsen er at selskapenes virksomhet utgjør en meget liten del av bankens totale virksomhet og har liten betydning for å bedømme bankens økonomiske stilling og resultat.

Selskaper som ikke er konsolidert og hvor investeringen heller ikke er fratrukket i ansvarlig kapital

Navn	Antall aksjer	Bokført verdi	Eierandel	Andel av stemmerett	Forretningskontor	Type virksomhet
Larvikmegler'n	1.300	548	100 %	100 %	Larvik	Eiendomsmegler
Enigheten Holding AS	63.000	1	100 %	100 %	Larvik	Porteføljeinvesteringer
Enigheten Eiendom AS	900	4.920	90 %	90 %	Larvik	Utvikling og salg av egen fast eiendom
		5.469				

2.2 Begrensninger på overføring av kapital eller tilbakebetaling av gjeld mellom konsernselskaper.

Det er ingen begrensninger på overføring av kapital eller tilbakebetaling av gjeld mellom konsernselskaper. For øvrig reguleres adgangen til overføring av kapital eller tilbakebetaling av gjeld mellom selskapene i konsernet av den til enhver tid gjeldende lovgivning for bransjen.

3 Ansvarlig kapital og kapitalkrav

3.1 Ansvarlig kapital

Larvikbankens ansvarlige kapital består kun av ren kjernekapital hvor sparebankens fond utgjør 395.064 og gavefond 1.250. Ved beregning gjelder fradrag, tillegg og begrensninger i henhold til kapitalforskriftens definisjoner.

	Morbank	Konsern
Kjernekapital:		
Bankens fond som ren kjernekapital	396.314	
Fradrag i kjernekapital:		
Utsatt skatt	-2.604	
Sum ren kjernekapital	393.710	
Tilleggskapital:		
	-	
Fradrag i tilleggskapital:		
Ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	-83.503	
Sum tilleggskapital	-83.503	
Sum ansvarlig kapital	310.207	
Kapitaldekning	16,40 %	

3.2 Kapitalkrav

Tabellen nedenfor viser kapitalkrav for kredittrisiko fordelt på de enkelte engasjementskategoriene slik disse er definert i kapitalkravsforskriften. I tillegg vises kapitalkrav for motpartsrisiko og operasjonell risiko og samlet kapitalkrav.

Minimumskrav til ansvarlig kapital

Engasjementskategorier	Morbank	Konsern
Stater og sentralbanker	-	
Lokale og regionale myndigheter	754	
Offentlig eide foretak	474	
Multilaterale utviklingsbanker	-	
Internasjonale organisasjoner	-	
Institusjoner	10.158	
Foretak	22.512	
Massemarkedsengasjementer	-	
Engasjementer med pantessikkerhet i bolig	92.371	
Forfalte engasjementer	1.596	
Høyrisiko-engasjementer	-	
Obligasjoner med fortrinnsrett	1.709	
Andeler i verdipapirfond	3.489	
Øvrige engasjementer	14.267	
Sum kapitalkrav for kredittrisiko	147.330	
Kapitalkrav for motpartsrisiko		
Kapitalkrav for operasjonell risiko	11.414	
Fradrag	-7.422	
Sum	151.322	

4 Kredittrisiko og motpartsrisiko

4.1 Definisjon av mislighold og verdifall

Definisjon av misligholdte engasjement:

Et lån anses som misligholdt når låntaker ikke har betalt forfalte terminer innen 90 dager etter terminforfall, eller når rammekreditter ikke er innekket som avtalt innen 90dager.

Definisjon av øvrige tapsutsatte engasjement:

Et engasjement anses for å være tapsutsatt, selv om det ennå ikke er misligholdt, når det er identifisert objektive bevis på verdifall.

Definisjon av verdifall:

Utlån og garantier vurderes etter ”Forskrift om regnskapsmessig behandling av utlån og garantier i finansinstitusjoner av 21.12.2004”. Utlån måles ved første gangs balanseføring til virkelig verdi (lånebeløpet som er overført til kunden). Ved senere måling vurderes utlån til amortisert kost fastsatt ved bruk av effektiv

rentemetoden, som forenklet kan sies å være utlånets balanseførte verdi ved første gangs måling justert for mottatte avdrag og eventuell nedskrivning for tap.

Dersom det foreligger objektive bevis for at et utlån eller en gruppe av utlån har verdifall, foretas nedskrivning for verdifallet.

Banken har utarbeidet egne retningslinjer for nedskrivning for tap på utlån og garantier.

Kriterier for beregning av nedskrivninger på individuelle utlån er når det foreligger objektive bevis for verdifall. Objektive bevis på at et utlån har verdifall inkluderer, ifølge utlånsforskriften, observerbare data banken har kjennskap til om følgende tapshendelser:

- a) Vesentlige finansielle problemer hos debitor.
- b) Betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd.
- c) Innvilget utsettelse av betaling eller ny kreditt til betaling av termin, avtalte endringer i rentesatsen eller andre avtalevilkår som følge av finansielle problemer hos debitor.
- d) Det anses som sannsynlig at debitor vil inngå gjeldsforhandling, annen finansiell restrukturering eller at debtors bo blir tatt under konkursbehandling.

4.2 Metode for beregning av nedskrivninger

Behandling av individuelle nedskrivninger på utlån

Vurdering av om det foreligger objektive bevis for verdifall skal foretas enkeltvis av alle utlån som anses som vesentlige. Nedskrivningsbeløpene beregnes som forskjellen mellom balanseført verdi og vurdert verdi av pant. Ved beregning av de fremtidige kontantstrømmene vurderes sikkerhetene til nøkternt vurdert salgpris fratrukket slagsomkostninger. Utlån som er vurdert individuelt for nedskrivning og hvor nedskrivning er gjennomført, tas ikke med i gruppevurdering av utlån.

Behandling av nedskrivninger på grupper av utlån

Banken fordeler sine utlån på PM – lån til personmarkedet og BM – lån til bedriftsmarkedet. Prosentvise tap innenfor PM og BM beregnes med bakgrunn i historiske tap og ut fra hvilken risikoklasse historiske tap oppsto og vurderes opp mot sammenlignbare banker i bankens markedsområde. Banken har i løpet av 2013 tatt i bruk en ny risikoklassifiseringsmodell som er utarbeidet i Eika-gruppen som danner grunnlag for gruppevise nedskrivninger.

4.3 Fordeling på engasjementstyper, typer av motparter og geografiske områder

Engasjementer¹⁾ fordelt på engasjementstyper, geografiske områder og typer av motparter

Type motpart	Utlån og fordringer	Ubenyttede rammer	Garantier	Sum
Personkunder	2.291.609	110.613	7.645	2.409.867
Utlandet	2.580	250		2.830
Primærnæringer	52.214	16.671	163	69.048
Industri og bergverk	34.026	5.425	1.114	40.565
Bygg og anlegg	42.886	18.842	8.330	70.058
Varehandel, hotell/restaurant	85.419	5.447	4.932	95.798
Transport, lagring	14.936	432	3.832	19.200
Finans, eiendom, forr.messig tj.	634.904	132.666	16.709	784.279
Sosial og privat tjenesteyting	39.403	4.560	3.285	47.248
Stat, kommuner, fylkeskommuner	57.067			57.067
Terra BoligKreditt			94.210	94.210
Øvrige finansinstitusjoner (N.B.,kr.inst.)	370.283			370.283
Sum	3.625.327	294.906	140.220	4.060.453
Larvik	2.749.445	253.619	138.608	
Øvrige deler av Vestfold	136.291	12.681	1.212	
Øvrige deler av Norge	737.012	28.606	400	
Utland	2.579			
Gjennomsnitt ²⁾	5.159.640	316.645	187.947	

1) Etter individuelle nedskrivninger

2)Gjennomsnitt av inngående og utgående balanse i året

4.4 Engasjementer fordelt på engasjementstyper og gjenstående løpetid

Engasjementer¹⁾ fordelt på engasjementstyper og gjenstående løpetid

Engasjementstyper	Inntil 1 mnd.	1-3 mndr.	3-12 mndr.	1-5 år	Over 5 år	Uten løpetid	Sum
Utlån og fordringer	474.003	21.454	165.650	709.409	2.174.374	80.436	3.625.326
Ubenyttede rammer			186.922		107.984		294.906
Garantier				137.986	2.234		140.220
Sum	474.003	21.454	352.572	847.395	2.284.592	80.436	4.060.452

1) Etter individuelle nedskrivninger

4.5 Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantiansvar

Matrisen nedenfor viser misligholdte utlån og individuelle nedskrivninger på utlån samt avsetninger på garantier fordelt på typer av motparter og geografiske områder.

Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier

Type motpart	Misligholdte engasjementer	Engasjementer med nedskrivninger	Samlede nedskrivninger ¹	Resultatførte nedskrivninger ¹ siste år	Garantier med avsetning ²	Avsetninger på garantier
Personkunder	18.265	11.700	3.572	55		
Primærnæringer						
Industri og bergverk						
Bygg og anlegg		8.529	8.468	5.175		
Eiendomsdrift		9.006	1.906	-12.925		
Øvrige næringer	3.565	7.760	3.273	263		
Terra BoligKreditt						
Øvrige finansinstitusjoner						
Sum	21.830	36.995	17.219	-7.432		
Larvik	19.501	36.360	16.834	-7.432		
Øvrige deler av Vestfold	1.129					
Øvrige deler av Norge	1.200	635	385			
Utland						

1) Bare individuelle nedskrivninger

2) Samlet garantibeløp der det er foretatt avsetning

4.6 Endringer i nedskrivninger og avsetninger på garantier

Endringer i nedskrivninger på individuell utlån og avsetninger på garantier siste år (beløp i tusen kroner)

	Utlån	Garantier	Sum
Inngående balanse	24.651		24.651
+Økte nedskrivninger på individuelle utlån/ avsetninger på garantier	8.554		8.554
+Nye nedskrivninger på individuelle utlån/ avsetninger på garantier	4.155		4.155
-Konstatert tap på tidligere individuelle nedskrivninger/avsetninger på garantier	-16.314		-16.314
-Tilbakeføring på tidligere individuelle nedskrivninger/avsetninger på garantier	-3.827		-3.827
Utgående balanse	17.219		17.219

Endringer i nedskrivning på grupper av utlån siste år (beløp i tusen kroner)

Inngående balanse	11.398
+/- Periodens nedskrivninger på grupper av utlån	-2.128
Utgående balanse	9.270

Årets nedskrivninger og gjenvinning på tidligere års nedskrivninger (beløp i tusen kroner)

	Utlån	Garantier	Sum
Periodens endring i individuelle nedskrivninger/avsetninger	-7.432		-7.432
Periodens endring i gruppenedskrivninger	-2.128		-2.128
Periodens konstaterte tap som det tidligere år er foretatt individuell nedskrivning for	16.314		16.314
Periodens konstaterte tap som det tidligere år ikke er foretatt individuell nedskrivning for	840		840
Periodens inngang på tidligere års konstaterte tap	-581		-581
Periodens tapskostnad	7.013		7.013

4.7 Bruk av offisiell rating for kapitaldekningsformål

Etter standardmetoden vil kapitalkravet kunne avhenge av motpartens offisielle rating. Offisiell rating vil i liten grad være aktuelt for bankens lånekunder, men kan være aktuelt for utstedere av verdipapirer banken plasserer i. I så fall er det rating fra Standard & Poor's, Moody's og/eller Fitch som er aktuelle. Larvikbanken har pr. rapporteringstidspunktet ingen engasjementer hvor ratingen påvirker kapitaldekningen.

4.8 Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v. ved fastsettelse av kapitalkrav

Matrisen nedenfor viser samlet engasjementsbeløp før og etter at det er tatt hensyn til sikkerheter (garantiansvar og finansielle sikkerheter) samt engasjementsbeløp som er fratrukket den ansvarige kapitalen.

Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v. ved fastsettelsen av kapitalkrav (beløp i tusen kroner)

Engasjementskategorier	Engasjementsbeløp før sikkerheter	Engasjementsbeløp etter sikkerheter	Fratrukket den ansvarlige kapitalen	Benyttede ratingbyråer	Andel sikret med pant ¹	Andel sikret med garantier ¹
Stater og sentralbanker	50.606	50.606	50.606			
Lokale og regionale myndigheter	47.149	47.149	47.149			
Offentlig eide foretak	9.918	9.918	9.918			
Multilaterale utviklingsbanker						
Internasjonale organisasjoner						
Institusjoner	182.050	182.050	98.547			
Foretak	355.243	349.546	349.546			
Massemarkedsengasjementer						
Engasjementer med pantesikkerhet i bolig	3.116.093	3.116.093	3.116.093		2.919.571	
Forfalte engasjementer	19.215	19.215	19.215		17.714	
Høyrisiko-engasjementer						
Obligasjoner med fortrinnsrett	213.618	213.618	213.618			
Andeler i verdipapirfond	85.514	85.514	85.514			
Øvrige engasjementer	225.687	220.684	220.684			
Sum	4.305.093	4.294.393	4.210.890		2.937.285	

1) Her tas kun hensyn til garantier og pant som har betydning for beregning av kapitalkrav. Andel regnet av engasjementsbeløp før sikkerheter.

Hovedtyper av pant som benyttes for kapitaldekningsformål er pant i bolig og fritidseiendom. Garantier har i liten grad betydning for kapitaldekningen. I noen tilfeller benyttes garantier fra banker eller regionale myndigheter. Larvikbanken benytter ikke kredittderivater.

Banken foretar ikke motregning av eksponeringer i eller utenfor balansen ved beregning av kapitalkrav for kredittrisiko. Verdivurdering av sikkerheter tar utgangspunkt i sikkerhetens markedsverdi. Sikkerhetsobjekter som er ukjente for banken, skal dokumentere sin verdi gjennom offentlig takst. På eiendommer i bankens primærmarked benyttes, i tillegg til takst, bankens lokalkunnskap ved fastsettelse av verdi.

Verdivurdering av boligeiendommer oppdateres ved vesentlige endringer i markedet, ved opplån og minst hvert tredje år.

Det tas hensyn til konsentrasjonsrisiko i bankens ICAAP, likevel slik at konsentrasjonsrisiko som følge av konsentrasjon av typer av sikkerheter ikke eksplisitt tilordnes kapitalbehov.

4.9 Motpartsrisiko knyttet til derivater

Samlet engasjementsbeløp hvor det beregnes kapitalkrav for motpartsrisiko utgjorde pr 31.12.2013 NOK 1,36 mill. kroner (engasjementsbeløp før sikkerhetsstillelse og konverteringsfaktorer).

Motpartsrisiko ved derivatkontrakter

<i>Beløp i tusen kroner</i>	<i>Virkelig verdi¹</i>
Før motregning	1357
Etter motregning	1357

1) Med virkelig verdi før motregning forstås summen av virkelig verdi av alle kontrakter med positiv verdi. Virkelig verdi etter motregning er summen av virkelige netto positive verdier mot hver enkelt motpart.

5 Egenkapitalposisjoner

Aksjer og grunnfondsbevis er klassifisert som omløps- og anleggsmidler. Det er i innværende ikke foretatt endringer i de benyttede regnskapsprinsipper.

Omløpspostene er ordinære poster hvor det ikke er tanken å realisere gevinster på kortsiktige kurssvingninger som for handelsportefølje. Postene blir verdsatt til laveste verdi av anskaffelseskost og markedsverdi. De fleste papirene i denne porteføljen er notert på Skandinaviske børser, og børskursen pr 31.12.2013 er lagt til grunn som markedsverdi. Selv om gevinstformålet ikke er spesielt ivaretatt, behandles likevel beholdningen som eiet til gevinstformål i dette Pilar 3-dokumentet.

Anleggspostene, poster beregnet til varig eie eller bruk, er vurdert til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Beregning av virkelig verdi er basert på informasjon fra foretaket kombinert med skjønn og generell markedsinformasjon for tilsvarende virksomhet. Nedskrivning foretas når virkelig verdi er lavere enn anskaffelseskost og skyldes forhold som må antas og ikke være av forbigående karakter. Nedskrivningene reverseres når grunnlaget for dem vurderes til ikke lenger å være til stede. Pr 31.12.2013 utgjorde akkumulerte nedskrivninger (fra anskaffelseskost) i porteføljen 11,5 mill kroner. Beholdningen behandles i tabellen nedenfor som anskaffet til strategiske formål.

Tabellen nedenfor viser egenkapitalposisjoner fordelt etter om de holdes for gevinstformål eller strategisk formål. Matrisen viser også type verdipapir og bokført verdi, virkelig verdi, realisert gevinst/tap siste år og hvor mye av dette som er medregnet i hhv kjernekapital og tilleggskapital.

Egenkapitalposisjoner

<i>Beløp i tusen kroner</i>	Bokført verdi	Virkelig verdi	Realisert gevinst/-tap i perioden	Urealisert gevinst/-tap	Herav medregnet i kjernekapital ¹	Herav medregnet i tilleggskapital ¹
Aksjer og andeler - gevinstformål	6.367	6.651				
- børsnoterte aksjer	6.367	6.651	-	284		
- andre aksjer og andeler	-	-				
Aksjer og andeler - strategisk formål	171.317	203.693				
- børsnoterte aksjer	86.181	85.719				
- andre aksjer og andeler	85.136	117.974				

1)"Herav" sikter til urealiserte gevinster/tap

6 Renterisiko

Larvikbanken finansierer sin utlånsportefølje ved bruk av ekstern funding i kredittinstitusjoner, obligasjoner, sertifikater o.l. i tillegg til innskudd fra kunder. Renterisiko oppstår som følge av at de enkelte eiendels- og gjeldspostene har ulik gjenstående rentebindingsperiode.

Renterisiko på utlån til kunder oppstår i tilknytning til både flytende og fastforrentede utlån. For utlån er varslingsfristen 6. Det benyttes normalt samme frist for næringslån, selv om det er anledning til å varsle med frist på 4 uker. I renterisikomålingene betrakter derfor banken utlån med flytende rente på samme måte som fastrentelån (6 ukers fastrente), men med en forholdsvis lav durasjon (0,12). Fastrentelån har p.t. en noe høyere durasjon (0,25). Bankens fastrentelån på 88,9 mill. kroner i egne bøker med løpetid inntil 10 år. Øvrige utlån med fast rente kanaliseres til Eika Boligkreditt. Det skal benyttes renteswapper for utlån med fast rente ut over ett års binding. Bankens plasseringer i rentebærende verdipapirer består hovedsakelig av papirer med flytende rente som reguleres kvartalsvis

Renterisiko knyttet til kundeinnskudd oppstår også i tilknytning til både flytende og fastforrentede avtaler. Varslingsfrist for innskudd med flytende rente er 8 uker. Renterisikoen knyttet til fastrenteinnskudd er noe høyere. Her opererer banken med rentebindingsperioder fra 3 – 12 måneder. På grunn av den relativt korte bindingstiden er det ikke aktuelt å benytte renteswap på slike innskudd.

Verdipapirgjeld er lagt ut med flytende rente knyttet til 3 måneders NIBOR og kvartalsvise rentejusteringer og fast rente innenfor 6 -9 måneder. Renteswapper benyttes bare ved løpetid over ett år. Slik sikring er uten betydning for verdipapirgjeld pr 31.12.13 med hensyn til beregningen nedenfor.

All annen rentebærende gjeld har også flytende rente knyttet til 3 måneders NIBOR og kvartalsvise rentejusteringer. I perioder hvor det inngår rentebærende gjeld med fast rente vurderes behovet for renteswapper i hvert enkelt tilfelle.

Banken måler renterisikoen ved at det beregnes en gjennomsnittlig durasjon (løpetid til neste renteendring) for de forskjellige rentebærende postene. Durasjonen benyttes så til å simulere betydningen av en økning eller reduksjon i rentenivået på 1 %-poeng.

Renterisikoen styres etter vedtatte rammer og begrensninger (hovedsakelig basert på bankens forvaltningskapital) knyttet til risikopolicy og markedsolicy. Det utarbeides rapport til styret minimum kvartalsvis. Bankens renterisiko vurderes til å være lav.

Renterisiko

Eiendeler	Renterisiko i tusen kroner
Utlån til kredittinstitusjoner	-47
Utlån til kunder	-3668
Finansielle investeringer	-830
Gjeld	
Gjeld til kredittinstitusjoner	500
Innskudd fra kunder	2973
Verdipapirgjeld	1569
Sum renterisiko	497

1)Renterisiko er beregnet som et anslag på verdiendring ved ett prosentpoengs økning i renten.

7 Styring og kontroll av risiko

7.1 Formål og prinsipper for ICAAP

ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) er bankens egen prosess for å vurdere bankens kapitalbehov. Denne kapitalbehovsvurderingen skal være fremoverskuende, og dette innebærer at kapitalbehovet skal vurderes i forhold til bankens nåværende og fremtidig risikoprofil. Det er derfor et overordnet prinsipp at banken i tillegg til å beregne behovet ut fra gjeldende eksponering (eventuelt rammer) også må vurdere kapitalbehovet i lys av planlagt vekst, eventuelle besluttede strategiske endringer m.v.

Med risikotoleranse forstås størrelsen på den risikoen banken er villig til å ta i virksomheten for å nå sine mål. Risikotoleransen kommer til uttrykk i rammeverket for virksomheten, herunder i begrensninger i vedtekter, policyer, fullmakter, retningslinjer og rutiner.

For noen av risikoene er det vanlig å fastsette kvantitative begrensninger på risiko, for eksempel kvantitative rammer for markedsrisiko, rammer for store engasjement, rammer for eksponering mot enkeltbransjer o. a. For andre risikotyper er det mer naturlig å benytte kvalitative begrensninger. Dette kan gjelde angivelse av grenser for enkeltrisikoen, og representerer derfor en beskrivelse av risikotoleransen for disse enkeltrisikoen. Bankens risikotoleranse er forsøkt reflektert i kapitalbehovet som beregnes for hver enkelt risiko.

Ved beregning av samlet kapitalbehov (for alle risikoene), kan det argumenteres for at tap knyttet til de ulike risikoene ikke vil inntreffe samtidig, og at det derfor eksisterer diversifikasjonseffekter som innebærer at det samlede kapitalbehovet er lavere enn summen av kapitalbehovet for de enkelte risikoene. Bankens har valgt en konservativ tilnærming, og ser derfor bort fra slike effekter.

Banken stresstester effekten på kapitaldekningen av et alvorlig økonomisk tilbakeslag/nedgangskonjunktur. I tillegg gjennomfører banken en «omvendt» stresstest. I en slik stresstest bestemmer banken først hvilken kapitaldekning som er så lav at banken risikerer å bli satt under administrasjon og/eller overtatt. Deretter simulerer banken med forskjellige kombinasjoner av parameterverdier som i sum gir det resultat man har bestemt. Hensikten med en slik omvendt stresstest er å gi banken ytterligere kunnskap om hvor mye som skal til før bankens kapitaldekning faller under ett kritisk nivå. Bankens gjennomfører også egne stresstester av markedsrisiko og likviditetsrisiko.

Banken har vedtatt et minimumsnivå for kapital som skal gjenspeile bankens samlede risikotoleranse. Vurderingen er basert på beregnet kapitalbehov, offentlige krav og markedets forventninger. Det er etablert

et sett av handlingsregler, hvor det fremgår hvilke tiltak som skal iverksettes ved ulike nivåer av faktisk kapital.

Styret har godkjent utforming og metodevalg for kapitalbehovsvurderingen og stresstester.

Med bakgrunn i administrasjonens vurderinger og beregninger gjennomfører styret ICAAP-prosessen. Prosessen gjennomføres over flere styremøter. Gjennomgangen gjøres minst én gang per år. Det er valgt å beregne kapitalbehovet for en periode på 3 år.

Bankens interne kapitalbehovsvurdering innebærer en analyse og beregning av kapitalbehov for følgende risikoer:

- Kredittrisiko
- Markedsrisiko
- Operasjonell risiko
- Konsentrasjonsrisiko
- Eiendomspriserisiko
- Likviditetsrisiko
- Forretningsrisiko
- Omdømmerisiko
- Strategisk risiko
- System risiko
- Restrisiko

7.2 Styring og kontroll av enkeltrisikoer

I det følgende gjennomgås bankens håndtering av de enkelte risikoene.

Larvikbanken er en forholdsvis liten kredittinstitusjon. Det er derfor et overordnet mål for styret at bankens kredittpolicy ivaretar forsvarlig risiko. Banken har utarbeidet eget regelverk som bidrar til begrensninger og styring av den finansielle risiko. Finansiell risiko deles inn i kredittrisiko, likviditetsrisiko og markedsrisiko. Markedsrisiko består igjen av renterisiko, valutarisiko og aksjekursrisiko. Nedenfor følger en beskrivelse av de ulike typer risikoer.

Risikostyringsfunksjonen er organisert som en integrert del av bankens internkontrollopplegg. Ansvarlig avdelingsleder forestår her avviksrapportering til adm. banksjef, som igjen sørger for videre rapportering til bankens styre i de situasjonene der det er påkrevet.

Kredittrisiko

Kredittrisiko defineres som risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, og at mottatte sikkerheter ikke dekker utestående krav. Denne typen risiko knytter seg hovedsakelig til større privat- og næringsengasjement, men også til bankens plasseringer i verdipapirer.

Bankens regelverk, rutiner, kredittpolicy og policy for markedsrisiko, gir klare begrensninger i volum og krav til sikkerhet.

Bankens obligasjonsportefølje er anskaffet for å sikre en nødvendig likviditetsbuffer, og består av obligasjoner utstedt av andre kredittinstitusjoner, kommuner og industriselskaper. Det knytter seg liten til middels kredittrisiko til denne porteføljen. Ved årsskiftet er porteføljen vurdert til det laveste av kostpris og markedspris.

Alle kunder i PM- og BM-markedet klassifiseres. Risikoklassifiseringssystemet gjør banken bedre i stand til å beregne og styre risiko innenfor utlånsområdet. I modellen klassifiseres kundene ut fra sannsynlighet for mislighold i løpet av en 12 måneders periode (PD-verdi). Det benyttes 12 risikoklasser hvor 1-3 vurderes til å ha lav risiko, risikoklasse 4-7 moderat risiko og risikoklasse 8-12 høy risiko.

Kvartalsvis rapporteres de største engasjementene og bankens risikoengasjementer til styret.

Markedsrisiko

Markedsrisiko defineres som risiko for tap i markedsverdier knyttet til porteføljer av finansielle instrumenter som følge av svingninger i aksjekurser, valutakurser, renter og råvarepriser.

Aksjekursrisikoen omhandler risiko i forhold til aksjer, aksjefond og pengemarkedsfond. Disse deles gjerne inn i handelsportefølje, øvrige omløpsmidler og anleggsmidler. Larvikbanken har kun plasseringer i omløps- og anleggsmidler.

Omløpsporteføljen består hovedsakelig av fond hvor banken har plassert deler av sin overskuddslikviditet. Disse fondene inngår som en del av bankens likviditetsreserve. Størrelsen på og kursutviklingen for denne beholdningen inngår i den månedlige rapporteringen til bankens styre.

Anleggsbeholdningen består hovedsakelig av aksjer i strategiske selskaper.

Virksomheten styres av egne regler fastsatt av styret, og det er gitt klare fullmakter og volumbegrensninger på området.

Banken har gjennom året ikke hatt posisjoner i valuta utover kjøp og salg av reisevaluta til våre kunder. Valutarisikoen vurderes som minimal.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko defineres som risikoen for tap som skyldes utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, svikt hos mennesker og i systemer eller eksterne hendelser. Tapet kan være forårsaket av bevisste eller ubevisste handlinger/hendelser. Operasjonell risiko blir en form for "restrisiko" som ikke dekkes av de øvrige.

Styret legger vekt på å ha gode rutiner og systemer for å forebygge og redusere den operasjonelle risikoen. Dette gjøres blant annet ved systematisk gjennomgang og oppdatering av rutiner, retningslinjer og planer som en integrert del av bankens internkontroll.

Styret vurderer den operasjonelle risikoen som moderat ved årsskiftet.

Konsentrasjonsrisiko

Konsentrasjonsrisiko defineres som risiko for tap som følge av konsentrasjon om:

- Enkeltkunder
- Enkelte bransjer
- Geografiske områder

Konsentrasjonsrisiko er etter de beregninger som er foretatt en betydelig risiko. Risikoen omfatter flere store engasjementer. De engasjementer det her dreier seg om er foreløpig vurdert som godt sikret, men vil bli gjenstand for jevnlig oppfølging.

Ekstra konjunkturutsatte bransjer har vi definert til å omfatte hotell/restaurant og transport. Banken har begrensede eksponeringer i disse næringene.

Banken har utlån i primærområdet (Larvik kommune) på 86,0 %. Larvik har en bred sammensetning av næringer og ingen hjørnesteinsbedrift i vårt marked. Øvrige utlån er fordelt på Oslo og resten av landet. Risikospredningen vurderes til å være god.

Eiendomsprisisiko

Denne risikotypen defineres som risiko for uventet verdifall på institusjonens eiendommer eller porteføljer av eiendomsinvesteringer. Eiendomspris risiko knyttet til utlån til eiendomssektoren eller eiendeler som sikkerhet dekkes under kredittrisiko og konsentrasjonsrisiko. Banken eier et eget bankbygg, samt en funksjonærhytte på Blefjell. Et verdifall på disse eiendommene anses å være en lav risiko da markedsverdien antas å være høyere enn bokført verdi på bankbygget og hytte.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko defineres som risikoen for at en bank ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/eller finansiere økninger i eiendelene uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering. Nivået på institusjonens ansvarlige kapital vil være en sentral forutsetning for å kunne tiltrekke seg nødvendig funding til enhver tid.

Styret har vedtatt en likviditetspolicy for banken som legger grunnlaget for hvordan banken skal håndtere likviditeten med tanke på plassering og funding. I den vedtatte likviditetspolicyen er det satt krav til likviditetsfaktor I og II, både for banken separat og konsolidert med Eika Boligkreditt AS.

Innskuddsdekningen i Larvikbanken er på 80,38 % og styret har som mål å holde dekningen på minst dette nivået. Bankens styre vurderer likviditetsrisikoen i Larvikbanken som begrenset. Styret får månedlige rapporter om likviditetssituasjonen i banken.

Forretningsrisiko

Forretningsrisiko defineres som risikoen for uventede inntekstsvingninger ut fra andre forhold enn kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- eller produktsegmenter og være knyttet til konjunktursvingninger og endret kundeatferd.

Her er risikoen beregnet som endringer i marginer og andre inntekter samt økte kostnader i forbindelse med nedbemanning/organiserte oppsigelser. Det er lagt til grunn at tilpassning krever 2 år.

Omdømmerisiko

Omdømmerisiko defineres som risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, dvs. hos kunder, motparter, eiere og myndigheter.

Risikoen er beregnet basert på redusert margin p.g.a. negative nyheter som en årlig effekt over 3 år.

Omdømmerisiko vurderes årlig av bankens styre og anses som lav.

Det gjøres en kundetilfredshetsundersøkelse årlig som banken kommer svært godt ut av. I tillegg følger man opp ratinger foretatt av større kredittinstitusjoner.

Strategisk risiko

Risiko for uventede tap eller sviktende inntjening i forhold til prognoser knyttet til vekstambisjoner, inntreden i nye markeder eller oppkjøp.

Banken anser risikoen for sviktende inntjening i forhold til prognoser knyttet til vekstambisjoner, inntreden i nye markeder eller oppkjøp som lav.

Systemrisiko

Systemrisiko for Larvikbanken vil kunne bestå i at problemer hos andre (større) banker kan smitte over på den vår bank. Dette kan blant annet gjelde

- fallende verdier på verdipapirportefølje
- vanskelig å få tak i likviditet plassert i andre banker
- vanskelig å få funding på normale vilkår
- DNB som oppgjørsbank ikke er i stand til å gjennomføre oppgjør gjennom dagen.

Dette er områder som delvis dekkes av vurderinger av kapitalbehov for likviditetsrisiko og kredittrisiko. Systemrisikoen vurderes til å være lav for Larvikbanken.

Restrisiko

Under dette punket vurderes risikoen som ikke er behandlet under de andre områdene.

7.3 Bankens godtgjørelsesordning

Styret har gitt retningslinjer for godtgjørelse som omfatter alle former for godtgjørelse til bankens ansatte. Retningslinjene skal bidra til å fremme og gi incentiver til god styring av og kontroll med virksomhetens risiko, motvirke for høy risikotaking og bidra til å unngå interessekonflikter.

Banken har en generell ordning for variabel godtgjørelse til hver enkelt ansatt som defineres inn under pkt. 5: Unntak i Finanstilsynets rundskriv av 21.02.2011 "Godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner, verdipapirforetak og forvaltningsselskaper for verdipapirfond". Ordninger omfatter hele banken, bortsett fra adm. banksjef, og gir ikke incentiveffekt når det gjelder overtakelse av risiko.

Den variable godtgjørelsen beregnes på grunnlag av bankens resultat og salg og er samlet begrenset oppad til kr. 35.200 for hver enkelt ansatt. Adm. banksjef har en variabel godtgjørelse som opparbeides over 2 år og begrenset oppad til kr. 150.000.